

Wypisy źródłowe do dziejów Wawelu z archiwaliów kapitulnych i kurialnych krakowskich 1516-1525. Wybrał i oprac. B. Przybyszewski. Kraków 1970 ss. XXX + 305 (Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu. Źródła do dziejów Wawelu. T. 5).

Wydawca omawianych tekstów źródłowych dał się już poznać z dwóch uprzednio publikowanych podobnych zbiorów, obejmujących materiały źródłowe z lat 1440-1500¹ oraz z lat 1501-1515². Omawiany tom wypisów źródłowych odnosi się do lat 1516-1525 i łącznie obejmuje 367 tekstów źródłowych, zaczerpniętych z *Acta actorum* kapituły krakowskiej (2 tomy, 74 teksty), *Acta episcopalia* z czasów biskupa Jana Konarskiego (5 tomów, 20 tekstów) i *Acta officialia Cracoviensia* (16 tomów - 273 teksty). Wartość prezentowanych materiałów podnosi fakt, że wszystkie teksty drukowane są po raz pierwszy, a nawet, poza niektórymi wykorzystanymi przez wydawcę do własnych prac, po raz pierwszy są one udostępnione nauce polskiej. Zasady publikacji nieadekwatnie zostały zastosowane do wszystkich tekstów. Większą część z nich opublikowano w całości (184 teksty), poważną liczbę (167 tekstów) tylko w formie ekscerptów, a 16 podano tylko w regestach.

Treść publikowanych materiałów odnosi się przede wszystkim do architektury i wystroju świątyni katedralnej św. Wacława i skarbcza tejże katedry. Najcenniejsze i zupełnie dotąd nie zna-

ne, aczkolwiek bogate materiały (53 teksty), odnoszą się do budowy kaplicy Zygmuntońskiej, a zwłaszcza do jej włoskich budowniczych i kamieniarzy-rzeźbiarzy. Interesujące są informacje również na temat malarzy krakowskich (Jan Lębnowa z Ośna, Jan Goraj itd.), a nade wszystko o cystersie Stanisławie Samostrzelniku (23 teksty). Trzy teksty odnoszą się do kolegiaty św. Michała (nr 233) i św. Jerzego na Wawelu (nr 300, 303). Nieliczne teksty odnoszą się wprost do zamku królewskiego (nr 245, 343), inne natomiast dotyczą domów kapitulnych, wikariuszy, altarzystów katedralnych, a nadto domu królewien, burgrabiów, starosty itp. Kilka tekstów informuje o istnieniu przy katedrze skryptorium, gdzie pracowali ks. Piotr Postawa z Proszowic i ks. Paweł z Przeclawia. Bardzo interesujące są przekazy odnoszące się do historii państwa i jego kultury, jak: przybycie Bony Sforza do Krakowa (nr 70), poselstwo moskiewskie w 1524 (nr 317), hołd pruski w 1525 (nr 349) itp.

Na uwagę i podkreślenie specjalnie zasługuje metoda wydawnicza *Wypisów*. Zostały one przygotowane do druku w oparciu o Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI w.³ Wszystkie teksty zostały zaopatrzone w przypisy. Dotyczy to wszystkich osób, występujących w źródłach, dla których wydawca zebrał wspaniałą dokumentację archiwalną. W ten sposób zostało wydobyte dla nauki polskiej szereg

¹ *Wypisy źródłowe do dziejów Wawelu z archiwaliów kapitulnych i kurialnych krakowskich 1440-1500.* Wybrał i oprac. B. Przybyszewski. Kraków 1960 (Źródła do dziejów Wawelu. T. 3).

² *Wypisy źródłowe do dziejów Wawelu z archiwaliów kapitulnych i kurialnych krakowskich 1501-1515.* Wybrał i oprac. B. Przybyszewski. Kraków 1965 (Źródła do dziejów Wawelu. T. 4).

³ „Studia Źródłoznawcze” T. 1:1957 s. 155-181.

dotąd zupełnie nie znanych lub też mało znanych osobistości, działających zarówno na terenie Krakowa, jak i całego kraju. Przypisy bowiem osobowe stanowią małe biografie, bardzo obficie udokumentowane materiałami archiwalnymi. Tych przypisów, których w *Wypisach* jest około 300, należy pogratulować wydawcy.

Inną, pozytywną, stroną wydawnictwa jest poprawne odczytanie tekstów, chociaż wydawca nie miał łatwego zadania. Rękopisy bowiem, z których czerpał on swoje materiały, spisane zostały trudno czytelną kursywą gotycką. Należy też zwrócić uwagę, że szereg publikowanych tekstów nie posiada charakteru zapiski, ale są to w pełnym znaczeniu dokumenty (por. m. in. nr 12, 112—113, 177, 204, 253, 261), posiadające najczęściej charakter tran-

sumptu. Szkoda, że wydawca nie załączył przy końcu *Wypisów* osobnego spisu i regestów tego rodzaju dokumentów.

Cennym uzupełnieniem wydawnictwa jest skorowidz osób, miejscowości i rzeczy, sporządzony w języku łacińskim (s. 199-305). Został on opracowany w sposób przejrzysty, szczegółowy i bardzo instruktywny.

W całości *Wypisy* prezentują się bardzo dobrze; na podkreślenie zasługuje również odpowiednie spacjowanie poszczególnych zapisek, piękna czcionka i papier. Redaktorze *Wypisów* należy życzyć dalszych, podobnie rzetelnie przygotowanych tomów cennego wydawnictwa.

Ks. Bolesław Kumor